

Szerkesztési iroda:
Nagybecskerek Zápolya-u. 1.
Hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő

Kiadóhivatal:
Plotz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-u. 1.
Hová a hirdetések, az előfizet-
ések és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalások inté-
zendők.
Telefon-szám 21

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRÁJER LAJOS

Előfizetési árak:
Egész évre — — — 24 K.
Félévre — — — — 12 K.
Negyedévre — — — 6 K.
Egy óra — — — — 2 K.
— Egyes szám ára 8 fillér. |

Hirdetések
a kiadóhivatalban fogadtak
nak el. Azonkívül az összes
hirdetési irodákban.

Megjelenik vasár- és ünne-
napok kivételével mindennap
délután 5 órakor. ■■■■■

Nagybecskerek, 1911.

XL. évfolyam 164. szám.

Péntek, július 21.

Napirendre!

— Politikai munkatársunktól. —

Budapest, jul. 21.

Érveket és hatalmas szónoklatokat várna az ország. E helyett kapunk technikai obstrukciót. Olvasni is szörnyű unalom. Hát még végig élni. És még hozzá az a tudat, hogy senkinek nem lesz haszna belőle, csak kára az országnak!

A véderőjavaslatok volnának napirenden. Évtizedes témája a közvéleménynek. A 'mit lehet és mit nem lehet' nehéz problémája, szemben a nemzet vágyaival és soha senki által fel nem adott jogaival. Valóban méltó téma arra, hogy a nép képviselői az ország házában, komoly tanácskozás rendjén, nivós, tartalmas beszédekkel foglalkozzanak vele. Merhetné hinni a nemzet, hogy most történelmi időket élünk, a melynek komoly óráiban várja, hogy megszólaljanak a mai kor Deák Ferenczei, Ghiczy Kálmánjai. Aki közülök kielégítőnek tartja a véderőjavaslatokat, mondja el miért? Aki károsnak, sérelmesnek véli: sorakoztassa ellenük rendbe a maga argumentumait. Ismertesse meg mindenki a közvéleménnyel, a mi mondani valója van ezekről a javaslatokról.

A véderőjavaslatokról, mert erről van szó. Ez van napirenden. Ámde az ellenzék nem éről beszél. Voltaképp semmiről se beszél. Előránczigált hajánál fogva egy falusi népgyűlésen elhangzott felköszöntő-

félét, a melyhez hasonló ezer és ezer meg-
esik és most ezt tette középpontjává az or-
szág tanácskozásának.

Hát ez csakugyan nem komoly dolog. Mert itt még maguk a vitarendező urak is tudván-tudják, hogy abban a parlamenten kívül történt elitelő kritikában az ellenzék-
ken semmiféle számba vehető sérelem nem esett. Mindenki tisztán látja, hogy az tul-
hajtott érzékenykedés. Pedig még a tech-
nikai obstrukciónak is kell, hogy valami
veleje legyen. Ennek nincs se eleje, se ve-
leje. Ez csak ürügy arra, hogy az ellenzék
az időt pocsékolja.

HIREK.

Az üres lakásban.

— Nyári életkép. —

(Egy uri lakásban vagyunk, ahonnan már elmentek nyaralni. Az ablakokon leeresztett faredőnyök. A függönyök is le vannak eresztve. A csillárokon zöld organ-tin köpönyeg. A butorokon vitorla vászon ruha. Az egész lakás szép nyári jelmezebe van öltöztetve. Sötétség volna, ha a lakók nem felejtették volna égve az ebédlőben a villanylámpát. De így halvány világosság terjed az egyszobás nyíló szobákban s ez a félmály ringatja az üres lakásba tévedt idegent, aki nemsokára úgy képzei, hogy kloroformos maszk van a fején, amelyre altatót cseppentenek. Egy bentrekedt légy tiltakozik a fogság ellen és undorító zümögéssel minduntalan neki vágódik az ablaküvegnek. A hálószobában egy finom szekezetű ingaóra ketyeg bizonyosságul annak, hogy a lakók még csak tegnap költöztek el. A konyhából egy elkészedett sváb-

bogár mászik be az ebédlőbe és egy kis
maradék étel után néz. Tikkasztó meleg
van és fülledt levegő.)

Most kezdődik a nyári életkép. Az óra déli tizenkettőt üt, amikor az egész házban csend van, mert ebédelnek. De a szobán forgó lakásban éjjeli hangulat van. Erre az in-kák törzse megkezdte nyári kongresszusát. Az in-kák törzséhez tartoznak azok a porok, amelyek a lakásban találhatók s amelyeknek a neve in-nel végződik. Ilyenek: a naftalin, az aszpirin és a zaherlin.

A Naftalin: Van szerencsém az első határozott fellépésével. Kijön a szekrényből és a nagy szalónban egy fotelon szétterpeszkedik.) Tisztelt portársaim, az ülést megnyitom.

A zaherlin: (A matracokon foglal helyet.) Halljuk! Halljuk!

Az Aszpirin: (Arisztokrata megjelenésű, egészen ős, hófehér por. Ő a lakásban található porok disztagja. Orrhangon beszél minden fölösleges gesztus nélkül.) Na, már megint kongresszusunk?

A Naftalin: (Erős megtermett illat, nyári ülést ismételtelen megnyitni. A portársadalomra most igen fontos teendők várnak, tisztelt poraim. A lakásban egyedül vagyunk. A lakók teljesen ránk bízta, hogy itt mindenre ügyeljünk és a háztartást tovább vezessük. A Naftalinok mindig megtették kötelességüket. Hogy magamról ne beszéljek, csupán egymagam ma reggel tizenkét molyt terítettem le.

A Zaherlin: És sem akarok kérkedni azzal, hogy ma hajnalban tíz növények poloskát, két jól kifejlett poloska bakot és három félelmetes sörényes poloskát mérgeztem meg.

Egy hang: (A matracok alól.) Csak úgy élj, csupán üvegekben valódi vén számar.

Az Aszpirin: Mi volt ez? Micsoda hang ez? (Fölteszi a monokliját.) Fúj! Minő társaságba keveredtem.

A Naftalin: Nyugalom, tisztelt po-

„TORONTÁL“ tárcája.

Isten hozzád.

A szobaleány bezárta az ajtót. Cosmo Nettleship egyedül találta magát a kis szalónban, ahol annyit beszélgetett Daisy Fairlessel. Jól ismerte ezt a kis szalont és mégis úgy nézett rá, mintha először látná vagy talán utoljára . . .

Az ablakból Hampstead Heathet és a londoni füstöt lehetett látni és és közelebb egy terraszt, mely két pázsit között haladt felfelé. Jobbról egy pergoláról fehér rózsák hullottak alá, fűrtösen. A szobában ugyanazokat az angol butorokat és vieux saxe-vázákat látta viszont. A falakon nem képek függenek, hanem régi földabroszok, amelyeken sokáig ismeretlen helyek valószínűtlen nevet viselnek s amelyek a tengerek közepére bálnák és hajók vannak festve.

Miközben ezt az inventárt némán és a szemével elkészítette. véletlenül a tükör elé ért s meglátta benne a maga arcát, viasz-szín bőrével, kiálló és vörös pofacsontjával, karikás szemével. Megrazta a fejét. Nem való Isten hozzád elmondása végett jönni egy barátnőhöz, aki boldog, amikor az ember tudósorvadásban van s nincsenek már illúziói a saját állapota felől . . .

E pillanatban egy nagy, karesu, magas fiatal leány lépett be; gyönyörű arc-bőrű gesztenyehajú s nagy, szürke szemű teremtes, akinek tekintete szinte hideg volt mint az acél. Fehér flanelbe volt öltözve s kezében egy tennisz-rakettet tartott.

— Oh, Daisy, játszott? Talán zavar-
tam is . . .

— De nem, igazán nem — felelte lany-
hán miss Fairless.

És aztán azonnal hozzátette, mintha megbánta volna engedékenységét:

— Ott van Jimmy Popham, Mary és az öreg Bumpus . . . De mégis el akartam bucsuzni magától, mert hallom, hogy elutazik.

— Igen, Palermóba.

— Tudom, — felelte szórakozottan Daisy. — És sokára?

Cosmo ránézett a fiatal leányra, de ő nem értette el a tekintetet. Ő az ablakra szegezte szemét, a terraszra meg a pázsitra. És Nettleship tudta, hogy ez a nő akit ő szeret s aki tudja ezt, a félbenhagyott tennisz-pártijára gondol az ő bucsuzásánál.

— Nem nagyon sokára — felelte végre, fejté rázva. — Hallgasson rám, Daisy. Nem tudom, mikor fogom magát viszontlátni. Egy ígéretét szeretném magammal vinni. Mondtam magának, hogy szeretem s maga se nem bátorított, se vissza nem utasított. Talán hízelt magának a szerelem, mert tehetségem van s maga ezt sokat hallotta dicsérni maga körül. De ma az igazat akarom tudni. Nem kérek nagy dolgot, nem is kérdem, mik az érzelmei irányomban, csak azt mondja meg: szabad-e nekem továbbra is szeretni?

Daisy kétségbeesetten nézett a pázsitra s felkiáltott:

— Cosmo maga a világ legjobb fia s én igazán elégedett vagyok, hogy szeret engemet. Ez nagyon kedves magától s én imádom, ha tetszem az embereknek. Sajnálom, hogy elmegy, mert maga sohase tett a kiállhatatlan Jimmy pedig az ellenkező-
kiállhatatlan Jimmy pedig az ellenkező-
jét teszi annak, amire vágyódom. Ma még nem tudom elhatározni, hogy vajjon bele tudok-e valaha szeretni magába, de ha maga tovább is szeretni akar engemet s ezt

koronként megmondja, azzal nagy örömet fog nekem szerezni.

Nettleship felsóhajtott. Daisy Fairless huszonegy éves volt s a világon senkinek nem volt az övéhez hasonló szép arcüre. Két év óta szerette őt s szenvedélyesen megvallotta ezt neki időről-időre. Gyönyörű verseket írt hozzá, melyekbe bele-tette egész lelkét, szenvedélyét, fájdmát és örömet. A hivatalos kritikusok kigunyolták, de volt körülötte tíz olyan fiatal ember, aki tudta róla, hogy zseniális s hogyha valamikor eléri, hogy a halhatatlanok közé kerüljön, akkor a Daisy Fairless neve is hallhatatlanná válik vele együtt. És most egyszerre valami rettenetes, valami félelmes fenyegette ezt a dicsőséget, e szerelmet s zsenialitást és Cosmo Palermóba készült, hogy a napsugárból kikoldulja a gyógyulást.

— Daisy, — szólta kezeit összekulcsolva — köszönöm e szavakat. De ha meggyógyulok hozzám jön feleségül?

— Oh, be kíváncsi! Nem szégyelli, hogy egy szegény leány titkait ig ki akarja kutatni?

— Daisy, nem tréfálok! Maga se tréfáljon. Holnap elutazom. Engedje, hogy magammal vigyem a reményeséget: ha meggyógyulnék, a feleségem lenne . . .

— Nem, nem! Nem visz semmi ilyesmit magával! Ehhez tulságosan makacs természetű vagyok.

— Drága barátnóm, hisz oly kevés reményem van a felgyógyuláshoz! Mily boldogság lenne rám nézve mégis, ha valami meggyógytatót, valami jót mondana nekem . . .

— Nem köthetem le magamat előre.

Rekedten felkiáltott s tüzes kezét szívéhez emelte.

— De hiszen nem gyógyulok meg

raim! Ne hagyjuk magunkat zavartatni holmi henegező jött-mentektől. Kedves Zaherlin kartárs máskor jobban ügyeljen a poloskaira. Ime uraim, éppen arról van szó, hogy a nyári lakásokban nincs rend. Mi katona-porok, illetőleg por-katonák azért vagyunk itt, hogy rendet tartsunk. És mégis megtörténik, hogy más porok is bemelegszelnek hatolni az üres lakásba. Egész közönséges utcai porok lepik el a lakást és rátelepednek a zongorára, az íróasztalra, mindenüvé és még csak azt se mondják: befellegzett. Hiába örködöm én a szekrényben, ha jön az utca pora és egyszerűen felöltözik a szmokingba, meg a frakkba és papát meg mamát játszik a molyokkal.

Az Aszpirin: Igaz! Ugy van!

A Zaherlin: Én pedig hiába megyek az ágyrepedésekre és a matracgödörökbe, ha jön a por és betemet és eszplanádát csinál a poloskákknak és a bolháknak. Akkor én az eszplanád alatt hiába büzőlök, a poloskák meg sem érzik és nyugodtan sétálnak rajtam, mint a korzón.

Az Aszpirin: Igaz! Ugy van!

A Naftalin: Ennek a gyűlésnek tehát határozatot kellene hoznia, hogy mi itt a teendő.

(Szünet.)

A Zongora por: Hiába töríték a fejteket. Hiába vagytok az in-kák törzséből valók. Velünk, demokratikus porokkal, a nép és az utca egyszerűporával úgy sem versenyezhetek. Mi bejövünk a spalettán is, a kulcslyukon is és elfoglaljuk az üres lakásokat, ha fölszálltok is a méregetől. Bennünket hiába üldöznek az utcán sorvizzel a locsolók, bennünket hiába ütnek le törülgetővel szobacicák, mi itt vagyunk, mert miénk a világ, polgári poroké. Hanem ha fölhagytok a henegegesssel, adok nektek egy jó tanácsot. Heverjétek le és pihenjétek. Az élet ugyanis elég nehéz télen. Te Naftalin ne törődj a molyokkal, hisz azok ugyanis fütyülnek rád. Te pedig Zaherlin, csak füvegekben valódi vén számar aludj és bíz a dolgot csak a poloskákra.

Az Aszpirin: De mit fognak szólni a lakók, ha haza jönnek?

A Zongora por: Kedves Aszpirin, ne fájjon önnek a lakók feje. A fő az, hogy mi éljük a világunkat. Az üres lakást pedig egye meg a fene. (Helyeslés.)

(Az in-kák ezt egyhangulag határozatilag kimondják és az üres lakást nyomban kezd megenni a fene.)

Bógáncs.

ugysem, Daisy! Nem látja, hogy a halál már beleköltözött a tudómba! Elveszttem s csak egy dolgot kérek magától, egy utolsó illúziót, amely végső napjaimat megarányozná! És ezt a nyomorult illúziót sem akarja meghagyni nekem!

— Nem akarom, hogy azon a napon, amikor visszatér, ígéretem betartását követelje tőlem, ha esetleg meg is változtam időközben s beleszerettem valami inasba!

Kétségbeesetten nézett a leányra, szeretne volna a földhöz csapni s addig verni, amíg elhal ajkáról ez a kihívó és boldog nevetés. És jobban imádta eközben, mint valaha s arra gondolt, hogy mennyi könyvet ejtett már érette s mennyit fog még sirni miatta ezután is.

— Jól van, — mondta végre — hát ne kösse le magát. De azt megengedi, hogy írjak magának, ugy-e bár?

— Amennyit akar! Sőt azt is megengedem, hogy szerelmét tűzbe mártott tollal írja le!

— És felelni is fog a leveleimre?

— Minden levele vétele után egy kis kártyát fog tőlem kapni, amelyben elismerem, hogy felséges személyem kegyes volt az ön levelével foglalkozni s elolvasta azt... És aztán, majd visszajön, Cosmo, mert maga meg fog gyógyulni, kedves barátom és azután ismét azt fogja tenni, amit én akarok és talán akkor feleségül is megyek magához, ha Jimmy akkor is megtagadja az engedelmességet!

— Oh, köszönöm, köszönöm ezt a jó szavát! Most már boldogabban távozom. Daisy. Palermóban csak magára fogok gondolni. Oly egyedül leszek ott! Itt fogom látni lelki szemeim előtt, ebben a kis szalonban, abban a homályos sarokban, hol először mertem megvallani magának szerelmemet. Emlékszik még? Maga egy vörös rózsával játszott s aztán az ölembe dobta s azt mondta, hogy nagyon meg van

— **Személyi hír.** Marton Andor, a vármegye gazdasági egyesület titkára ma kezdte meg hat hétre terjedő szabadságát.

— **A rendőrkapitányság köréből.** Reitter Oszkár rendőrkapitány holnap hivatalos ügyekben néhány napra elutazik Nagybecskerekéről s távolléte alatt dr. Mirkov Iván rendőrkapitány fogja őt helyettesíteni.

— **Országos elmebeteg-kórház Módoson.** Torontál vármegye egy nagy egészségügyi intézménnyel fog gyarapodni a legközelebbi jövőben. Az állam ugyanis Módoson olyan elmebeteg kórházat akar létesíteni, ahol az ország összes trachomás elmebetegeit elhelyeznék. E eélből a jelenlegi módosi elmebeteg-kórházat úgy kibővítenék, hogy ott 250 trachomás elmebeteget lehessen elhelyezni. A kórház vármegyei kórház lenne s az építkezést is a vármegye fizetné, de ez a vármegyére teherrel nem járna, mert a betegeknek az állam által fizetendő ellátási díjaiból az építkezési költség bőven amortizálná, azonkívül az állam kötelezné magát, hogy a betegek teljes létszámát fönntartja, vagyis máshová trachomás elmebeteget el nem helyez, amíg a módosi kórházban hely van. A kórház ügyében tegnap Nagybecskerekre érkezett Hajós Géza orsz. közegészségügyi főfelügyelő Jendrassik műszaki tanácsossal s miután ma délelőtt tárgyaltak Jankó Ágoston alispánnal, dr. Haidegger Lajos m. főorvos és Knáb Ádám megyei mérnök kíséretében kimentek Módosra, hogy helyszíni szemlét tartsanak. A módosi trachomás elmebeteg-kórházzal kapcsolatosan még egy elmebeteg-kórház létesülne a vármegyében, nevezetesen Törökkanizsán, ahol az ottani kórházat szintén átalakítanák elmebeteg-kórházzá.

— **A felsőkereskedelmi iskolák köréből.** A m. kir. vallás-és közoktatási miniszter dr. Bodhanczy Imre okl. középiskolai s zombolyai polgári iskolai tanárt a pancsovai állami felsőkereskedelmi iskolához szolgálat-tételre kirendelte.

— **Csávossy Gyula báró ügye.** Csávossy Gyula báró ügyében újabb fordulat ma nincsen. Most Nagyikindán a bíróság intézkedik ez ügyben. Ugyanis a nagyikindai kir. törvényszék ma tárgyalja Csávossy Gyula báró első házasságából származott három gyermekének azt a beadványát, a melyben Csávossy Gyula báró vagyonára a zárlat elrendelését kérték.

sérte. És másnap irt nekem s kijelentette, hogy megbocsát és látni akar... De most megyek már. Megcsókol, Daisy?

Ó hanyagul odatartotta arcát a férfinék s ez remegve közeledett hozzá. A szíve örülten dobogott, mikor erre a finom, barackszerű húsra szorította ajkát. És mi-alatt a férfi csókolta őt, a nő kétségbeesetten nézett ki a pázsitra, a lemenő nap felé.

— Mily rövidék még a napok! — mondta naívu.

— Nagyon rövidék. De hosszabb napok jönnek nyomukban és maga látni fogja azokat. Maga igen...

— No, Cosmo, — szölt a leány kissé türelmetlenül — most hát a viszontlátásra.

Nettleship hosszan visszanezett a szalónra, a szász vázakra, a butorokra s a régi földabroszokon látható tengerjáró hajókra.

Daisy a kerítésig kísérté őt, kedves mosollyal rázta meg a kezét s miután a férfi még egyszer visszafordult, látta, hogy ő vidáman megy vissza lépcsőn. Ekkor rettenetes ürességet érzett szívében s sirva fakadta, hogy sohatöbbé nem fogja viszontlátni a kedves kis cottaget, sem a kertnek cédrusait és gesztenyefáit, sem azt a nőt, aki neki mindene volt...

És zokogva ment lefelé az uton.

Ezalatt Daisy visszatért barátaihoz. A pergola alatt vártak reá, ahol egy szép szőke leány fehér rózsákat szedett.

— Gyorsan, gyorsan, a nap lemegy! — kiáltott Daisy.

— Már kár volt vissza is jönnie — dörmögött a kövér Bumpus.

— Mi volt az? — kérdezte hanyagul Jimmy Popham.

— Egy cseppet sem fontos látogatás, — felelt Daisy nevetve. — Egy barátom, aki hosszú utra indul... Jöjjenek gyorsan, végezzük be a játékot!

Edmond Jaloux.

— **A törökbecsei Leiningen-szobor.** A törökbecsei Leiningen-szoboralap javára újabban a barsendrői körjegyző 4 koronát, Simon János (Pacsér) pedig 7 korona adományt küldött.

— **41,5 fok Celzius.** Ugylátszik, mi is kapunk kóstolót a legújabb amerikai találmányból: a hóhullámokból. Ugyanis immár olyan vidáman hullámszik nálunk is a hó, hogy a napra kitett hőmérő ma déli egy órakor negyvenegy és fél fokot mutatott a zérus fölött Celzius szerint. A hivatalos kánikula pedig még csak ezután köszönt be. Micsoda hóhullámokat kapunk még. Vagy talán azért se, mivel hogy most a hivatalos forróság jönne.

— **Tűz.** Mint Nagytárnokról jelentik lapunknak, ott a napokban éjjel 11 óra tájban Zsurma Pál földmivesnek háza ki-gyuladt és teljesen leégett. Emberben vagy állatban nem esett kár, a berendezés és a házszerkek egy része azonban a lángokba veszett. A kárt mintegy ezer koronára becsülik. A ház biztosítva volt. A tűz keletkezésének okát nem sikerült pontosan megállapítani.

— **A fürdés áldozata.** Szávin Milán itteni napszámos Milivoj nevű 9 éves fia tegnap délelőtt több társával a kincstári erdő közelében a Bégában fürdött. Hancurozás közben a fiu kissé beljebb ment a vízbe s az ár magával ragadta a szerencsétlen gyereket és a folyó közepe felé sodorta. Társai próbáltak ugyan segítségére lenni Szávinnak, de nem tudták kimenteni s a fiucska pár pernyi vergődés után belefut a vízbe. A vízbe-fut fiucska holttestét eddig még nem fogták ki.

— **A honvág.** Tirjung Mihály lovrin sváb gyerek felkerült Budapestre borbélyinasnak. De a 16 éves gyereknek a szíve visszavágyott a nagy fővárosból, a zajos forgalmas utcák közül, odahaza Lovrinba, ahol már megérett a kalász s vigan peng a kasza. A kis borbélyinas gondolt egyszerre csak nagyot és merészet, letette a borotvát, letörölte kezéről a szappanhabot s megszökött, haza, Lovrin felé. Szegeden azonban elfogja a rendőrség a kis honvágó szőkevényt és viszik vissza Budapestre szappanhabot csinálni.

— **Korzó uszónadrágban.** A nagybecskereki rendőrkapitánysághoz több panasz érkezett be amiatt, hogy a Rosenfeld-féle uszoda fürdőző férfi-közönsége az alkonyati órákban, amikor a sétatájon a legtöbb közönség van, azzal a furcsa kisázsiai passzióval mulat, hogy uszónadrágban a partra megy és valóságos korzót tart a parton sétáló asszonyok és lányok között. A többszörös panaszokra a rendőrkapitányság most ezuton is figyelmezteti az uszodák közönségét, hogy fürdőruhában a partra lépni tilos s hogy a rendőrség e tilalom ellen vétőket ezentul — igen helyesen — szigorú pénzbírsággal fogja sújtani.

Ellenben... Azt is látjuk, hogy nem is alkonyattal, de fényes délelőttöként kecses fiatal leányok sétálnak föl fürdőruhában a Béga-parton, a Steigerwald-uszodától egészen a kishidig. De ezt nem panaszsképp mondjuk. A világért se. Sőt szívesen vennők, ha a fürdőruhás hölgykorzó akár a Hunyadi-utcára is fölvonulna.

Sunlight Szappan

Közvetlen a testünkön hordott fehérnemű mosásához használjunk csak fel-tétlen tiszta szappant, amilyen egyedül a

Sunlightszappan.

Hatásában utólerhetetlen, kiadósága révén pedig a legolcsóbb.

Kettős darab 30 fillér
Nyolcszögletű darab 16 fillér.

— **Talált kutya.** Találtatott egy sárga-fehér foxterier szuka-kutya, félróvid farku. Tulajdonosa átveheti Mészáros Lázár-utca 38. szám alatt.

— **Az agyonvert aratómunkás.** Említettük tegnap, hogy Nagytószegen agyonverve találták Denkán János arató munkást. Mint most újabb jelentik, a csendőrség kinyomozta, hogy a gyilkosságot Denkán aratótársa Sirbu János követte el. Sirbu, akit a csendőrök elfogtak, tettét be is ismerte, előadván, hogy Denkánt az utcán megleste s egy cséplőgép rudjának szegével fejbe ütötte, mire az nyomban elterült a földön. Tettének oka egy régebbi viszálykodás, Denkán 56 éves volt és özvegvet s árvaakat hagyott hátra.

Elfogták a torontáli hamiskártyást.

— A pazarlás vége. — A bűn lejtőjén. —

Nagybecskerek, jul. 21.

A temesvári rendőrség két ügynököt tartóztatott le, akiket budapesti utazók azzal vádolnak, hogy hamisan kártyáznak, illetve jelzett kártyákkal minden pénzüket elnyerték. Az ily súlyos váddal terheltek egyike egy Nagybecskereken is ismert, valamikor jobb napokat látott fiatalember, akinek még rövid idő előtt is tekintélyes vagyona volt. Pénzét elköltötte és az élet szerencsétlen körülményei sodorták rossz társaságba — a bűn utjaira.

A hamiskártya afférből Temesvárról a következőket jelentik:

Egy dult arcú férfi rohant le tegnapelőtt reggel hat óra tájban a Józsefvárosi Royal-szálló egyik első emeleti szobájából és a legközelebbi rendőrszemhez szaladt. Izgatott hangon mondotta el a rendőrnek, hogy a Royal-szálló egyik emeleti szobájában nagy hazárdjáték folyt az éjjel és őt, valamint egy társát sipisták, hamis kártyák kifosztották. A rendőr kérdésére elmondotta a sápadt arcú férfi, hogy *Hirsch* János a neve és Budapesten ügynök; a társa, aki szintén áldozatul esett, *Lukács* Pál ugyancsak fővárosi ügynök.

A rövid párbeszéd után a rendőr felsietett a Royal-szállóba és az első emeletre érve, egy férfi állott az egyik ajtó előtt. Ez volt *Lukács*. A szoba ajtaja be volt zárva és belülről teljes erővel ütötték verték az ajtót, míg társa rendőrért ment. Az ajtót felnyitva, két ijedt alak állott a rendőr előtt, akik a kakastoll láttára összerendeztek és sietve kapkodták fel az asztalon hagyott aprópénzt és a szerzte fekvő kártyákat. A bűnjeleket akarták eltüntetni, de a rendőr közbelépett és a két ügynök segítségével elszállította a jómadarakat a Józsefvárosi kapitányságra. Ott igazolásra szólították fel őket.

Az egyik sipista egy harmincöt év körüli fekete bajuszu, ravasz tekintetű férfi, aki *Román* Mironnak mondta magát és Verseczen ügynök. A másik egy harminc évesnek látszó fiatalember, ki az utóbbi hónapokban tiúnt fel Temesvárról és az intelligens megjelenésű ember gyakran volt látható a korzón, kávéházakban. Befurakodott a jobb társaságokba, állandóan volt pénze, bár senki nem tudta, hogy mivel foglalkozik. Fehér tennisz-ruhájával, zöld kalapjával és szürke esőköpenyegével jól ismerték már a városban; olykor földbir-tokosnak, majd utazónak mondta magát. Ez az ember, a temesvári jelentés szerint, *Groszmann* Endre, aki régebben jobb napokat látott; apja gazdag ember volt, *Begaszentgyörgyön* szép birtoka volt, ő maga több ezer forintot örökölt, de rövidesen nyakára hágott vagyonának és a lejtőre jutott.

A két sipistát bevitték a bűnügyi osztályra, a károsultak előadása nyomán pedig azonnal kiment a rendőrség több embere a Royal-szállóba és a helyszínén tartott nyomozás feletre érdekes adatokat derített ki. Abban a szobában, ahol a sipisták áldozataikat kifosztották, talált a rendőrség két pakli francia kártyát, a kapusnál pedig egy harmadik paklit, amelyet *Groszmann* adott át azzal, hogy azt azonnal egészék el. Kiderült, hogy két pakli kártya preparálva volt és így fosztották ki áldozataikat.

A sipisták egyik ismert fogása az, hogy jelzett, ugynevezett cinkelt kártyákkal fosztják ki áldozataikat. A kártyák hát-lapján különböző jelzések vannak, apró tüszurások, vékony hajszálvonalak, alig lát-

ható festékpontok, amelyek eltűnnek a kártya festett hátlapjának cirádái között. Csak a gyakorlott szemű és finom tapintatu sipista ismeri ezeket a jelzéseket és rögtön tudja a hátlapjáról, hogy milyen kártya van a kezében. A gyakorlat révén azután könnyen bánnak ezekkel a preparált kártyákkal és feltűnés nélkül operálhatnak. Azok a kártyák, amelyekkel *Román Groszmann* dolgoztak, festékpontokkal voltak megjelvezve és az egész csomag kitűnően volt preparálva.

A rendőrség kutatást tartott Román-nak a Royal-szállóban levő lakásán és ott egy bőröndben négy csomag francia kártyát találtak; Ezek közül kettő már preparálva volt. Vöröses festékpontok jeleztek a kártyák számait. Két pár még ép volt. A kérdéses éjszaka, amikor a két ügynököt kifosztották, ilyen preparált kártyákkal játszottak és pedig a makao járta. Rövid másfélóra alatt *nyolcszáz koronát* nyertek el áldozataiktól.

Érdekes a fosztogató hamiskártyások ezen utolsó vállalkozásának előzménye.

Román Miron tegnapelőtt este találkozott a belvárosi Hungária-kávéház előtt *Groszmann* Endrével. Nagyon jól ismerte egymást a két jómádár. *Groszmann* így szökött cinkosához:

— Menjünk be a kávéházba, úgy látom a szeparében hazárdjáték folyik. Hátha lehet valamit keresni.

Mindketten bementek a szeparéba, ahol tényleg több makao játék folyt. *Groszmann* sugva megkérdezte cinkosától:

— Van nálad preparált kártya?

— Nincs — válaszolta a másik.

— Add ide a szobád kulcsát, majd hozok — mondta *Groszmann*.

El is ment, nemsokára visszajött és most ő is leültek játszani. Két csomag kártyát hozott magával, de csak az egyik volt elkészítve. Véletlenségből a nem jelzett kártyát vették elő és azzal játszottak. A szerencse nem kedvezett egyiknek sem és látták, hogy a forgás nem sikerült. A zöldlapu kártyával játszottak, holott a piros hátú volt preparált. Ekkor *Groszmann* indítványozta, hogy menjenek ki a Józsefvárosba játszani, mert ott zavartalanul folyhatik a játék.

Hirsch és *Lukács* ügynökök — két áldozat — gyanútlanul mentek a sipistákkal a Royalba, ott előkerültek a preparált kártyák és rövid másfél óra alatt 800 koronát vesztek ketten. Az üzlet kitűnően ment volna is, de *Hirsch* ügynök gyanút fogott és így került a végzetes kártyaparti a rendőrség elé. Itt tegnap azután mindketten beismerték, hogy hamiskártyások és hogy már hosszú idő óta üzik ezt a jövedelmező foglalkozást. Eszközük a preparált kártya, melyet maguk készítenek elő. Áldozat bőven akad, mert bizony a kártya nagy gyengéje az embereknek.

A két sipistát ma délelőtt átkísérték a kir. ügyészség fogházába.

TÁVIRATOK.

Obstrukció szünetekkel.

Ujabb obstrukciós fogások. — Jegyzőkönyvi vita. — Szünetkérek.

Budapest, július 21. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Az, ami még csak nemrégén ez előtt is igen komoly alkotmányvédő fegyvernek látszott, tudniillik az obstrukció, ma már semmi egyéb, mint kánikulai mulatság. A közönség mulat rajta és mindennap kíváncsian lesi, hogy micsoda újabb obstrukciós viccel mulattatja az ellenzék az izzadó országot. Ez azonban egyúttal mértéké annak is, hogy a közönség mire becsüli az ellenzék „nagy harcát“. E szerint nem taksálja többre komédiánál. Komédiával pedig egyáltalán nem lehet harcot vívni, mert a legkitűnőbb komédia is, ha hosszadalmas lesz, unalmassá és bosszantóvá válik. Értzi ezt az ellenzék is s azért igyekszik az obstrukciót — már amennyire lehet — változatossá tenni és újabb fogásokkal mulattatni a publikumot, amelynek ma legkeresettebb olvasmánya az országgyűlésről szóló tudósítás. Ma például az ellenzék az obstrukciót jegyzőkönyvi módosításokkal, majd pedig, ami egészen új, szünetkérekkel tarkította.

Közbe volt egynehány névszerinti szavazás tegnaptól s ezzel aztán megint eltelt az idő a véderővita nélkül.

A mai ülésen *Berzeviczy* Albert elnökölt s mikor a mult ülés jegyzőkönyvének a hitelesítésére került a sor, az ellenzék egy újabb obstrukciós fogással

jegyzőkönyvi vita átakot

rendez, amely abból áll, hogy *Justh* János és *Kun* Béla a mult ülés jegyzőkönyvéhez stílári módosításokat nyújtanak be, persze szavazással egybekötve.

Mikor ezzel végeznek, akkor következik még egy újabb trükk, tudniillik

szünetet kérnek.

Ez a komédia úgy megy, hogy husznál több képviselő ívet ír alá, amelyben szünetet kérnek és mivel a házszabályok szerint ez lehetséges, az elnök kénytelen is elrendelni a szünetet.

A szünet után *Eitner* Zsigmond és *Lovászy* Márton a szavazás módjával vitáznak és azt csürik-esavarják, hogy a kérdést a szavazásnál másképp kell feltenni.

Miután az elnök kioktatta őket, megint megjelenik az elnök az iv, amelyben újabb szünetet kérnek az obstrukciók.

Az elnök itt egy kissé megakasztja a játékot, mert elrendeli az ívet aláírók nevének felolvasását, hogy vajjon a házszabályok értelmében jelen vannak-e.

Ez ellen *Holló* Lajos, *Györfly* Gyula és *Lovászy* Márton szörnyen ágálnak, de az elnök kioktatta őket, hogy neki a házszabályok értelmében kötelessége ellenőrizni, hogy az ívet aláírók jelen vannak-e.

Az obstrukciók egy darabig vitatkoznak az elnökkel s végül is következik a kért szünet.

Ezt megint

obstrukciós szabadságkérések

követik. *Justh* János és *Kun* Béla kérnek 4—4 heti szabadságot, ami felett névszerint szavaznak s a szabadságot nem adják meg.

Most néhány perenyi szünet áll be az obstrukcióban, amennyiben az elnök be-terjeszti Csongrádvármegye kérvényét a véderőreform dolgában, *Lukács* László pénzügyminiszter pedig a Portugáliával és Japánnal kötendő kereskedelmi szerződésről szóló törvényjavaslatokat.

Az ülés

névszerinti szavazásokkal

végződik, amennyiben a tegnaptól elharszott szabadságkérések felett szavaznak névszerint.

Jekelfalussy volt honvédelmi miniszter nagybeteg.

Budapest, jul. 21. (A Torontál ered. táv.) Mint Londonból sürgönyzik, *Jekelfalussy* Lajos volt honvédelmi miniszter halálosan beteg. Az orvosok szerint a katasztrófa minden percben várható.

A jövő heti obstrukció.

Budapest, július 21. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A Kossuth-párt és a Justh-párt ma este együttes értekezletet tart, a melyen a jövő heti obstrukciós programot beszélnek meg.

Véres családi dráma.

Budapest, július 21. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Györből jelentik, *Óris* István főpincér agyonlőtte gazdájának, *Vajda* Sándor vendéglősnek a 15 éves leányát, azután pedig maga ellen fordította a fegyvert. A leány meghalt, a férfi halálosan megsebesült. A dráma oka az, hogy a leányt nem akarták hozzá feleségül adni.

Tőzsde.

A Lloyd-budapesti távirata július 21.

Buza (júliusra)	22'08—
Buza (októberre)	22'64—
Rozsa (júliusra)	18'06—
Rozs (októberre)	18'10—
Tengeri (júliusra)	15'10—
Tengeri (augusztusra)	14'24—

Felelős szerkesztő: Somfai János.

